

Wie de naam stRaten-generaal hoort, denkt wellicht meteen aan Oosterweel en het Meccano-tracé. Maar de burgerbeweging, die in 1999 ontstond, is zoveel meer. Samen met oprichtster Noortje Wiesbauer en huidige voorzitter Manu Claeys overlopen we de belangrijkste realisaties van de superprofessionele groep in de voorbije vijftien jaar.

Wat doet een mens zichzelf aan door al zijn vrije tijd op te offeren aan het belang van de gemeenschap? Manu Claeys en Noortje Wiesbauer van stRaten-generaal twijfelen niet: "Wij zouden het allebei allemaal overdoen."

De aanzet voor stRaten-generaal was het protest in oktober 1998 tegen het kappen van de kerselaars voor het Museum voor Schone Kunsten. "Het was vele jaren geleden dat de Antwerpse burgers nog zo massaal hadden geprotesteerd tegen een beslissing van het stadsbestuur", vertelt Noortje Wiesbauer. "Achteraf kwamen heel wat groepen naar ons toe met vragen om hulp. We werden een soort *headquarter of the resistance*. Daaruit is in oktober 1999 onze eerste stRaten-generaal overparticipatie, democratie, ruimtelijke ordening en stedelijkheid gegroeid."

Wiesbauer (nu 57) werd de eerste voorzitter van de beweging. De docente sociale filosofie en cultuurfilosofie zou later, in 2005, ook nog de Antwerpse afdeling oprichten van de Universiteit voor het Algemeen Belang, een initiatief van de Belgische Italiaanse econoom en politoloog Riccardo Petrella. Die organisatie streeft naar meer solidariteit, welzijn en duurzaamheid in de samenleving.

"Als docente was ik al bezig geweest met die thema's", zegt ze. "Maar pas bij stRaten-generaal ben ik ook activiste geworden. Wij wilden geen ontevreden burgers zijn, maar mee bouwen aan een betere samenleving. Geëngageerde mensen in een megafoon van positieve boodschappen. Kortom, we wilden aan samenlevingsopbouw doen."

stRaten-generaal vormde een stuurgroep van zeven mensen, die één keer per week bijeenkwamen. Daaronder ontstond gaandeweg een hele melkweg van bewonersverenigingen en actiegroepen die elkaar bijstonden met raad en daad.

stRaten-generaal was in die eerste jaren actief in tal van Antwerpse dossiers. Wiesbauer: "We werkten onder meer rond de platanen en de verkeerscirculatie op de Leien, het domein van de klooster in de Ploegstraat... Zonder ons zou het Militair Hospitaal waarschijnlijk platgegooid zijn. En uit onze werking ontstonden ook andere bewegingen, zoals het Stedelijk Wijkoverleg en Antwerpen aan het Woord."

"Een dossier dat mijpersoonlijk nog steeds zeer na aan het hart ligt, is dat van den Dam", zegt ze. "Een kwetsbare, zeer diverse buurt die geen politici had om haar te verdedigen. In de Bredastraat was een school met vierhonderd leerlingen, waarvan wij ontdekten dat het de bedoeling was om ze met de grond gelijk te maken."

"Wij hebben de verdediging van die school op ons genomen en een rondetafel met de schepenen van Ruimtelijke Ordening en Jeugd georganiseerd. Het uiteindelijke resultaat was dat het gebouw én de school zijn gered. Toenmalig minister van Onderwijs Marleen Vanderpoorten heeft zelfs uitgeroemd daar het 25-jarig bestaan van het deeltijds

stRaten-generaal

"Dit is een vorm

Burgerbeweging viert volgende week haar vijftiende verjaardag

Manu Claeys: "Ik ben er trots op dat niemand van ons ooit voor al dat harde werk is betaald." FOTO JORIS HERREGODS

onderwijs georganiseerd. En de sanering van een braakliggend stuk grond in de buurt was in feite de voortloper van Park Spoor Noord."

DDD's: doordenkdagen

Manu Claeys, het huidige boegbeeld van stRaten-generaal, kwam in 2004 bij de beweging terecht. "Ik was tevoren al actief in groepen zoals BorgerhoutD van Mensen, op dat moment werkten we aan het dossier van het Kievitplein en -toen al! - aan een project voor de overkapping van de Ring. Maar toen ik in

contact kwam met stRaten-generaal, was ik werkelijk overrompeld door het professionalisme van die groep en, onder meer door het concept van de DDD's, de Doordenkdagen, die stRaten-generaal opzette. Dat doen wij trouwens ook nu nog steeds minstens twee keer per jaar."

Machine voor de tijdgeest

In 2009, bij de tiende verjaardag van stRaten-generaal en kort na het referendum over Oosterweel, gaf Noortje Wiesbauer de fakkel door aan Manu Claeys. "Oosterweel werd voor stRaten-generaal een steeds belangrijker dos-

van hoger geluk”

Het feest van de democratie

- StRaten-generaal viert zijn vijftiende verjaardag op woensdag 19 november van af 13u met het jubileumcongres *Democratie vandaag* in het Koninklijk Atheneum aan de Franklin Rooseveltplaats. Deelname is gratis, inschrijven kan via de website van de beweging.
- Er zijn toespraken van verscheidene wensschappers (onder meer socioloog Luc Huyse), getuigenissen over bewonersinspraak en er is ook een debat.
- Avonds vindt er een soort G1000 over Antwerpen plaats. **LM**
- stratengeneraal.be

Noortje Wiesbauer: “Zonder ons zou het Militair Hospitaal platgegooid zijn.” FOTO: JORIS HERRIGODS

sier en ik was geen dossierreter, maar een docente. De sociale en vormende thema's zoals armoede, economie en ecologie hebben we overgeheveld naar de Universiteit voor het Algemeen Belang. Zo is die in feite een kindje van stRaten-generaal.”

Na vijftien jaar bestaat de kern van stRaten-generaal nog altijd uit een stuurgroep die gemiddeld om de zes weken samenkomt. “Af en toe komen daar satellieten bij, wanneer we behoefte hebben aan specialisten in een bepaald domein.”

De expertise van stRaten-generaal is bekend tot ver buiten de grenzen van Antwerpen. “Op 1 december spreek ik bijvoorbeeld op een congres in Parijs”, zegt Claeys. “In de theoretische circuits, waar groepen van mensen zonder vooroordelen in een groepsdebat naar oplossingen zoeken, worden we vaak uitgenodigd. Maar in het dossier van Oosterweel botsen we helaas voortdurend tegen grenzen aan. Deze tijdgeest heeft machines zoals die van ons nodig, maar de Vlaamse overheid worstelt ermee.”

Culinaire topavonden

Wat heeft vijftien jaar stRaten-generaal nu precies opgeleverd? Claeys: “Afgezien van de resultaten in een aantal concrete dossiers die al zijn genoemd, ben ik er trots op dat niemand van ons ooit voor al dat harde werk is betaald. Hij voegt er lachend aan toe: “En daarnaast hebben we er altijd een punt van gemaakt dat onze vergaderingen ook culinair op niveau moesten zijn.”

“In het Antwerpse hebben we hard gewerkt aan een cultuur van inspraak”, vervolgt hij.

“En we hebben een netwerk uitgebouwd. Zo is Ademloos bijvoorbeeld ontstaan tijdens een avond van stRaten-generaal. Anders dan wij, is Ademloos een actiegroep, die erin geslaagd is om de organisatie van het referendum over Oosterweel rond te krijgen. Je hebt ook Forum 2020, de ondernemers en academici met al hun contacten. Ringland is dan weer heel anders, met de niche van de overkapping. En dan zijn er nog heel veel andere grote en kleine organisaties en bewegingen met hun typische eigen kwaliteiten, die tijdens onze manifestaties en op onze affiches allemaal evenveel aandacht krijgen.”

Noortje Wiesbauer toont ons een werkingskalender van stRaten-generaal uit 2000, waarop een indrukwekkend aantal vergaderingen en andere activiteiten is ingevuld. “StRaten-generaal was een bron van energie die vele anderen aan het werk heeft gezet”, zegt ze.

Claeys vult aan: “We hebben ons vaak afgevraagd of we een koepelorganisatie moesten vormen. Maar telkens weer kwamen we tot de conclusie: het is goed zoals het nu is. Ondereen, koepel dreigt zich een waterhoofd te vormen.”

Een vorm van hoger geluk

Als je het indrukwekkende palmares van stRaten-generaal overschouwt, dan besef je meteen dat de boegbeelden hiervoor een groot stuk van hun privéleven hebben moeten opofferen. Zijn ze daar gelukkiger van geworden?

“Gelukkiger niet”, antwoordt Wiesbauer, “daar is het te zwaar en te ernstig voor. Je moet er ook een hoge frustratiedrempel voor hebben, want je botst vaak tegen muren aan. En ik heb er een zware prijs voor betaald: financieel, qua investering van tijd en energie... Het is op vele vlakken uitputtend. Maar anderzijds heeft het mij ook veel voldoening en vreugde gegeven. Bijdragen aan het algemeen belang geeft zin aan je leven. In die zin is het een hogere vorm van geluk.”

“Ik stort af en toe mijn hart uit bij Ademloos-voorzitter Wim van Hees”, bekent Manu Claeys. “Dan zeg ik: ik hoop dat dit het laatste jaar wordt en dat ik daarna eindelijk boeken kan gaan schrijven, want dat is wat ik jaren geleden eigenlijk zou gaan doen. Maar dan zegt Wim: ‘Er is geen beter boek dan stRaten-generaal.’ En misschien heeft hij gelijk. Ik zou het in elk geval allemaal opnieuw doen.”

“Wij hebben iets op de wereld gezet dat voortdurend andere dingen op de wereld zet”, zegt Wiesbauer. En Claeys: “Ik ben oprecht blij telkens er weer een groep bijkomt, zoals Ringland. We worden steeds rijker.”

Bedreiging van de democratie?

Democratie, burgerparticipatie, stedelijkheid: het zullen wellicht ook de komende vijftien jaar sleutelbegrippen blijven voor stRaten-generaal. Noortje Wiesbauer haalt bij wijze van uitsmijter nog een sterk verhaal uit de kast. “Héél lang geleden werd ik uitgenodigd voor een debat met Bart De Wever en Ludo Van Campenhout in *Wakker op zondag* op ATV. Weet u wat het centrale thema van het debat was? Burgerparticipatie als bedreiging van de democratie. Bedreiging? Verdorie, die twee woorden zouden synoniemen moeten zijn!”

LEK MOOLENAAR